

Fővárosi Ítéltábla

11.Gf.40.287/2022/4.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kovács Gábor István egyéni ügyvéd (cím1) által képviselt felperes (cím2) felperes által,

a Dr. Dénes Tamás Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Dénes Tamás ügyvéd) által képviselt alperes (cím4) alperes ellen,

a gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének megállapítása iránt indított perében,

a Fővárosi Törvényszék 2022. június 16. napján meghozott 18.G.42.076/2020/33-I. számú ítélete ellen,

a felperes részéről 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak az illetékes adóhatóság külön felhívására fizessen meg 12.000 (tizenkétezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 38.100 forint perköltséget.

[2] Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás szerint: az alperes az adós társaság (a továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője volt 2016. március 21-től 2017. december 31-ig, majd 2018. június 29-től 2018. július 29-ig. Az ügyvezetői tisztségének törlése a Cégléletről 2020. november 14-én került közzétételre. Az alperes az adós társaság egyik tagja is volt 2016. március 21-től 2020. november 4-ig. Az adós utoljára 2017. évre vonatkozóan tette közzé beszámolóját.

[3] A felperes, mint szolgáltató és az adós, mint igénybe vevő között szobafoglalási megállapodás jött létre 2016. május 13-án. Ennek alapján a felperes a szolgáltatást biztosította, amelynek ellenértékéről számlát állított ki, azt az adós csak részben egyenlítette ki. A felperes által az adós ellen indított perben a Szegedi Járásbíróság kötelezte az adóst a 2017. november 21-én kelt 2018. február 13-án jogerős 4.G.40.295/2016/35. számú ítéletében, hogy a felperesnek 3.368.053 forint tőkét, ennek késedelmi kamatát, valamint 12.595 forint költségátalányt, ennek késedelmi kamatát és 416.340 forint perköltséget fizessen meg.

[4] A felperes az adós teljesítésének elmaradása miatt az adóssal szemben 2018. július 23-án felszámolási eljárást kezdeményezett, az elrendelt felszámolás kezdő időpontja 2019. február 28. és kijelölt felszámolója a felszámoló1 Az adós felszámolási eljárásában a felszámoló a felperes 4.463.326 forint hitelezői igényét vette nyilvántartásba. A felszámoló indítványa alapján a felszámolási eljárást a Fővárosi Törvényszék a 2020. november 4-én jogerős felszámolási határozat száma3 számú végzésével egyszerűsített módon befejezte és az adóst jogutód nélkül megszüntette, amely végzést 2020. november 14. napján tették közzé, a gazdálkodó szervezetet 2020. november 4-ei hatállyal törölték a cégnyilvántartásból. A felszámoló előadta, hogy az alperes mint volt vezető tisztségviselő a kapcsolatot felvette vele, nagy mennyiségű, vegyes összetételű rendezetlen, iratjegyzék nélküli anyagot kívánt részére átadni, amelyet nem fogadott el és felszólította az ügyvezetőt, hogy az iratanyagot iratjegyzékkel ellátva adja át részére, tevékenységet lezáró mérleg nem készült.

[5] A felperes 2020. október 13-án keresetet nyújtott be az alperes ellen. Később a módosított keresetében elsőként kérte megállapítani, hogy az alperes az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el, mivel a felszámoló részére nem tett eleget iratátadási kötelezettségének, továbbá a 2018. évi beszámoló letétbe helyezését és a zárómérleg elkészítését is elmulasztotta, aminek következtében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1), (3) és (5) bekezdése szerint 4.463.326 forint összeg tekintetében a hitelezői igénye kielégítése megghiúsult. Másodlagosan az alperes felelősségének megállapítását az adós vagyonában bekövetkezett csökkenésre alapította, annak megállapítását kérte, hogy az alperes mulasztása miatt a vagyonsökkenés mértéke 4.463.326 forint, ami a nyilvántartásba vett hitelezői igény összegével azonos.

[6] A felperes a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésére hivatkozással állította, hogy az alperes az adós társaság vezetőjének minősül, mivel az adós döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. A Cégbíróság ugyan törölte az ügyvezetői tisztségét 2017. december 31-ei hatállyal, ami azonban álláspontja szerint jogellenes volt, mert sem lemondó nyilatkozat, sem taggyűlési határozat, sem egyéb körülmény nem igazolta az ügyvezetői tisztség megszűnését. Ugyanakkor a 2018. májusában letétbe helyezett 2017. évi beszámolón az alperes került ügyvezetőként feltüntetésre. Emellett az alperesnek a felszámolás elrendeléséig egyedüli hozzáférése volt az adós bankszámláihoz,

házipénztárhoz. Az alperes az adós székhelyváltását kezdeményezte, ennek érdekében taggyűlést hívott össze és intézkedett a székhelyhasználati engedély beszerzése iránt is. A felszámolási eljárásban is az alperes egyeztetett a felszámolóval, valamint az alperes őrizte az adós iratait is. Az alperes ügyvezetői tisztségének kezdetétől a társaság megszűnéséig az adósnak más ügyvezetője nem volt az alperesen kívül.

A felperes előadta, hogy a szobafoglalási szerződés alapján biztosította a szolgáltatásokat az adós részére, aki a kiállított számlák ellenértékét csak részben fizette meg, a különbözet összegére vonatkozóan pedig jogerős ítélet kötelezte az adóst a megfizetésre.

Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját 2016. június 15. napjában jelölte meg, ami az adóstól követelt tartozásról kiállított számla kiegyenlítésének a határideje volt. Álláspontja szerint ettől az időponttól kezdve az alperesnek az elvárható gondosság mellett látnia kellett, hogy az esedékességgel az adós nem lesz képes kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A felszámoló a hitelezői igényét 4.463.326 forint összegben nyilvántartásba vette. A felszámoló tájékoztatása szerint az alperes nem tett eleget az Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségeinek, ezért a felszámoló egyszerűsített eljárás iránti kérelmet terjesztett elő.

Tekintettel arra, hogy az alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségeit nem teljesítette, mulasztásának következményeként a bizonyítási teher átfordulása következtében a perben neki kellett bizonyítania, hogy vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, akkor vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[7] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy különböző körülmények okán nem tudta az adós a tartozásait megfizetni, a bírósági jogerős ítéletet követően került sor a felszámolási eljárás megindítására, annak szükségszerűségével és jogszerűségével egyetértett. A felszámoló részére át kívánta adni a rendelkezésére álló iratokat, a felszámoló azonban az iratok átvételét megtagadta. Miután észlelte, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete rajta kívülálló ok miatt bekövetkezett, további kötelezettségeket az adós nevében nem vállalt, szerződéseket nem kötött, mivel valószínűsíthető volt, hogy a társaság a jövőben a kötelezettségeit nem tudja majd teljesíteni. A hitelezők érdekeit vette figyelembe akkor is, amikor a felszámolási eljárást nem ellenezte és megkísérelte a felszámolónak átadni az adós iratanyagát. Azt vitatta, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség 2016. június 14-én következett volna be, mivel az adós a felperes által kibocsátott számla jogosságát nem ismerte el.

[8] Az elsőfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (1), (2), (3), (4) és (5) bekezdése alapján a felperes keresetét megalapozatlannak találta. Elsőként azt vizsgálta, hogy az alperes a felszámolás elrendeléséig az adós gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének minősült-e és így terhelte-e a fenti rendelkezések értelmében vezetői felelősség. Rögzítette, hogy az alperes ügyvezetői jogviszonyát a Cégbíróság 2017. december 31-ei hatállyal utólag törölte a Cégbíróságból. A felperes azt állította, hogy az ügyvezetői tisztség törlésének semmilyen anyagi-jogi alapja nem volt, taggyűlési határozat, lemondó nyilatkozat az e-aktában nem volt megtalálható, így valószínűsíthetően a törlésre jogalap nélkül és tévesen került sor, ezért az alperes ügyvezetői tisztsége 2017. december 31-e és 2018. június 29-e között nem szűnt meg. Az alperes a felperes állításával szemben csatolta a társasághoz címzett 2017. december 31-én kelt levelét, amelyben lemondott az ügyvezetői tisztségéről. A 2018. június 29-ei taggyűlési

jegyzőkönyv szerint a taggyűlési határozat száma 1 számú taggyűlési határozatban a jelenlévő két tag egyhangúan döntött arról, hogy az alperest legfeljebb 30 napra megbízzák az ügyvezetői tisztség ellátásával. Az is rögzítésre került, hogy az ügyvezető törvényi felelőssége 2018. január 1. napjától a határozathozatal időpontjáig bekövetkezett gazdasági események és keletkezett tartozások vonatkozásában nem áll fenn. A tagok a 2. számú taggyűlési határozatban rendelkeztek arról, hogy az adós székhelyét áthelyezik a társaság székhelye szám alá.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperesnek a cégbírósági bejegyzés jogszabályba ütközésére vonatkozó hivatkozását alaptalannak tekintette a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 65. § (1) és (2) bekezdése alapján, tekintettel arra, hogy változásbejegyző végzés kizárólag a Céglőnyben történő közzétételtől számított jogvesztő határidőn belül, a jogszabályban megjelölt személyek által indított perben vizsgálható.

[10] Ezt követően vizsgálta, hogy az alperes a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése szerint a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül-e, ennek körében a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve arra jutott, hogy a fent hivatkozott tényállásban foglalt feltételeket a felperes hitelt érdemlően bizonyította azzal, hogy az alperes őrizte az adós iratait, ő kezelte a társaság házipénztárát, hívta össze a 2018. július 10-ei taggyűlést, ő vette fel a kapcsolatot a felszámolóval és egyeztetett az iratok átadásáról, illetve intézkedett a székhely áthelyezéséről is. A felperes állításaival szemben az alperes hivatkozását nem találta elegendőnek annak igazolására, hogy a lemondását követően az adós érdekében nem járt el. Az alperes előadását erősítette ugyan Menyhátrné tag1 (a másik tulajdonos) tanúvallomása, mely szerint az alperes 2017. decemberéig volt az adós ügyvezetője, azonban arról már nem tudott, hogy később egy hónap időtartamra az alperes ismételten ügyvezetővé vált. Az elsőfokú bíróság a felperes előadásának alátámasztásaként értékelte azt a tényt is, hogy az adós 2017. évi beszámolóját az alperes írta alá.

[11] A fentiek okán az elsőfokú bíróság bizonyítottan találta, hogy az alperes a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősült a felszámolás elrendeléséig, a bizonyítási teher megfordulása miatt a felperesnek a felelősségi tényállási elemek közül a vagyonsökkenést, valamint a vezető tisztségviselő mulasztása és vagyonsökkenés közötti okozati összefüggést nem kellett bizonyítania, ellenben igazolnia kellett a vezető tisztségviselő mulasztását. Az elsőfokú bíróság az alperes nyilatkozata alapján, melyben elismerte, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, az adós a felperes felé fennálló tartozását azért nem fizette ki, mivel a számláján nem volt pénz, megállapította, hogy az adós az alperes vezetői tisztségének időtartama alatt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Ennek kezdetét a felperes 2016. június 15. napján, az adós részére kiállított számla teljesítési határidejében jelölte meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban önmagában egy számla kiegyenlítésének elmulasztása a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését nem igazolja, mert annak számos más oka is lehet, így egyebek mellett az is, hogy az adós a számlát vitatta. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontjához az adós gazdálkodására vonatkozó adatokat kell figyelembe venni, amely adatok az éves beszámolóban, ezen belül a mérlegben találhatók. Ebben a gazdasági társaság feltünteti a vagyont és annak forrásait is. Így azt kellett vizsgálni, hogy az adós 2016. és

2017. évben megfelelő nagyságú likvid vagyonnal rendelkezett-e az egy éven belül esedékessé váló kötelezettségek teljesítésére, amennyiben ennek a feltételnek az adós megfelelt, úgy fizetőképessége nem volt veszélyben. Álláspontja szerint az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezése abban az esetben lett volna megállapítható, ha az adott évre vonatkozó mérlegadatok szerint a rövid lejáratú kötelezettségek összege meghaladná a forgóeszközök értékét.

[12] A mérlegadatokból az elsőfokú bíróság egyéb következtetést nem vont le a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának meghatározása tekintetében, ugyanakkor – figyelemmel arra, hogy az alperes a személyes nyilatkozatával elismerte, hogy az adós a felperes részére a tartozását azért nem fizette meg, mert a számláján nem volt pénz – az adóst kötelező bírósági ítéletnek a teljesítésre megszabott végső időpontjában 2018. február 28-ában állapította meg az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját.

[13] Rámutatott arra, hogy a felperes az alperes által tanúsított jogellenes magatartásként az iratátadási kötelezettség elmulasztását, valamint a zárómérleg elkészítésének elmaradását jelölte meg. Kifejtette, hogy ezek a felperes által megjelölt alperesi mulasztások kizárólag a bizonyítási terhet fordítják meg, önmagában a vezető tisztségviselő felelősségét nem alapozzák meg. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy *a felperes nem jelölte meg és nem is bizonyította, hogy az alperes az adós gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését követően olyan felróható magatartást tanúsított, amely a csődörvény 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségét megalapozná*, így a felperes elsődleges és másodlagos keresetét is elutasította.

Pervesztes felperest kötelezte a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az eljárási illetékből, valamint az alperes jogi képviselőjének munkadíjából álló perköltség viselésére.

[14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, elsődleges és másodlagos kérelme az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányult az elsődleges, illetve másodlagos kereseti kérelmei szerint, míg harmadlagosan a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 381. § alapján az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[15] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte a bizonyítási teherre vonatkozó rendelkezéseket, ennek okából a tényállás módosítása szükséges, illetve az ítélet rendelkező részének és indokolásának a megváltoztatása indokolt.

[16] Véleménye szerint az elsőfokú bíróság azt helytállóan állapította meg, hogy az alperes a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alapján a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősült és ennek következtében a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítás őt terhelte abban a tekintetben, hogy vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit figyelembe vette.

Azt is helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az alperes maga nyilatkozott úgy, hogy az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került.

[17] Azt a megállapítást is helyesnek találta, hogy egy számla kiegyenlítésének elmulasztása önmagában nem igazolja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését. Ezen általános megállapítással egyetértve azonban a jelen eset kapcsán hivatkozott arra, hogy az eljárás során az alperes csak állította, de nem bizonyította, hogy a számlát vitatta volna, és azt sem állította, hogy az adós a számla kiegyenlítésére a szükséges forrással rendelkezett volna.

[18] Hivatkozott a BDT2020.4121. számú döntésben foglaltakra, amely szerint, ha az adós iratait a vezető tisztségviselő a felszámolónak nem adta át, a felperes a Pp. 262. § (2) bekezdése szerint bizonyítási szükséghelyzetben van, melynek következtében azt a tényt, hogy az alperes hitelezői érdeket sértő magatartása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közt fennáll az ok-okozat összefüggés, valónak kell elfogadni.

[19] Utalt a Cstv. Nagykommentárnak a Cstv. 33/A. §-ához írt magyarázatára, mely alapján tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a szervezet gazdálkodására vonatkozó adatok a mérlegben megtalálhatók. Előadta, hogy a mérleg alapjául szolgáló számviteli bizonylatok, egyéb iratok is tartalmazzanak az adós gazdálkodására lényeges adatokat, de ezekkel az alperes rendelkezett, s mivel nem adta át azokat a felszámolónak, így a hitelező számára nem váltak megismerhetővé.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az adós 2016. és 2017. évi mérleg adatait elemezte, ezzel álláspontja szerint eljárási szabálysértést követett el, mert ezekre az adatokra az eljárásban résztvevő felek egyike sem hivatkozott. Amennyiben ezt a bíróság az eljárás tárgyává kívánta tenni, a Pp. 266. § (2) bekezdésben és a Pp. 266. § (4) bekezdésében foglaltak szerint tájékoztatnia kellett volna erről a feleket, és lehetőséget kellett volna adnia az ellenbizonyításra. Ez az eljárási szabálysértés az ügy érdemére kihatott, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye.

[20] Hivatkozott arra is, hogy a bíróság által megállapított tényállás azért is aggályos, mert sem a 2016., sem a 2017. évi beszámoló adataiból nem derül ki, hogy a felperes követelését az adós nyilvántartotta volna. Az adós által készített beszámolók adatai szerint 11.051.000 forintról 956.000 forintra csökkent az adós vagyona, úgy, hogy nem tett eleget a felperes felé fennálló fizetési kötelezettségének. Ebből arra lehet következtetni, hogy már a 2016. évi beszámoló elkészítésekor sem vette figyelembe az adós a felperes követelését, mindezek miatt a beszámolók vizsgálata során az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és helytelen következtetést vont le.

[21] Úgy ítélte meg, hogy téves volt az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint a vezető tisztségviselő mulasztását a felperesnek kellett volna bizonyítania, ugyanis a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésének helyes értelmezése alapján az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség.

[22] A felperes fellebbezésére az alperes észrevételt nem tett.

[23] A felperes fellebbezése folytán az ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése, ennélfogva a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.

[24] A fellebbezés nem alapos.

[25] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a jogvita eldöntése érdekében elé tárt bizonyítékok alapján a tényeket helytállóan állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla a tényállás alapján levont lényeges jogi következtetéseivel is egyetértett, csupán a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alkalmazása körében kifejtett érvelését nem osztotta. Ez azonban az érdemi döntésre nem hatott ki, ezért a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[26] A felperes 2020. október 13. napján megállapítási keresetet terjesztett elő az adós társaság utolsó bejegyzett ügyvezetőjével szemben a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott felelősségi szabály – a kereset sorrendjében – második és első fordulatára alapítottan.

[27] A kereset elbírálására a felszámolási kérelem benyújtásakor – 2018. július 23. – hatályos csődtörvényi rendelkezések voltak irányadóak. Az anyagi jogszabály a következőképpen rendelkezett: a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. E bekezdés alkalmazásában a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó tevékenységnek minősül az is, ha a vezető elmulasztotta a környezetkárosodás megelőzésére, a környezetkárosítás abbahagyására, illetve a kármentesítésre vonatkozó, jogszabályban meghatározott kötelezettségeket, és ennek következtében a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Ha többen közösen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges.

A fenti törvényhely (2) bekezdése értelmében a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt.

A (3) bekezdés szerint a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

A (4) bekezdés kimondja, hogy mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdés értelmében amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámolóképzési, irat- és vagyónátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetésektelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[28] A perbeli bizonyítás fő szabályát a Pp. 265. § (1) bekezdése tartalmazza, amely szerint – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének következményeit is ez a fél viseli.

[29] Az adós vezető tisztségviselőjének felelőssége tehát a fenti szabályozás helyes értelmezése szerint akkor állapítható meg, ha a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében rögzített valamelyik törvényi tényállás összes elemének fennállását a felperes igazolja, az alperes pedig a felelősség alól eredményesen nem tudja kimenteni magát [Cstv. 33/A. § (4) bekezdés].

A Cstv. 33/A. § (5) bekezdése a Pp. 265. § (1) bekezdésében írt általános szabályoktól eltérő, a bizonyítási terhet – egyes elemek vonatkozásában – részben megfordító rendelkezést tartalmaz arra az esetre, ha a felperes az alperes irat- és adatszolgáltatási-, illetőleg az éves beszámoló letétbe helyezési kötelezettségnek elmulasztását igazolja.

[30] A felelősség-megállapítási perekben elsődlegesen vizsgálandó kérdés a törvényi tényállási elemek közül az, hogy az adós felszámolás alatt áll-e és ezen felszámolási eljárásban a felperes hitelező-e, illetve a felperes által perbe vont személy a felszámolás kezdő időpontja előtti három évben az adós vezető tisztségviselője volt-e.

[31] Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg az elé tárt tényeket és körülményeket, hogy az alperes az ügyvezetői tisztségének cégbíróági törlését követően a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alapján tartozik felelősséggel a magatartásáért. Az elsőfokú bíróság e kérdésben kifejtett jogi érvelését az ítéltábla nem teljes mértékben osztotta.

Az alperes ugyan nem volt az adós cégnyilvántartásba bejegyzett ügyvezetője a felszámolás elrendelésekor, megállapítható azonban, hogy amikor a lemondás folytán megszűnt a vezetői tisztsége, a tulajdonosok egyike sem (köztük ő sem) gondoskodott új ügyvezető kinevezéséről. Nem is állította, de nem is bizonyította, hogy lemondott vezetőként átadta volna az iratokat más olyan személynek, aki az ügyvezetői feladatokat ellátta volna, ezzel szemben arra van adat, hogy az ügyvezetői tevékenységet a felszámolás elrendeléséig folyamatosan ő látta el. Az iratok nagy része a birtokában volt, az adóssal kapcsolatos ügyintézés továbbra is ő végezte. Lényegében elismerte, hogy nála voltak az adós iratai, amelyeket át akart adni a felszámolónak, aki azonban azokat rendezetlenül és iratjegyzék nélkül nem vette át.

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdése azt az esetet szabályozza, amikor a társaságot valójában nem a bejegyzett ügyvezető irányítja és képviseli, hanem az, aki valamely körülménynél fogva esetleg nem vállalkozhatott, vagy nem akart vállalni vezetői tisztséget. A gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára lényeges meghatározó befolyást gyakorolni azonban csak működő gazdálkodó szervezet esetében lehet, az ilyen típusú vezetői minőség tényleges gazdasági működést feltételez. Jelen esetben az alperes is úgy nyilatkozott, hogy miután a társaság számláján nem volt fedezet a tartozások megfizetésére, további kötelezettséget nem vállalt és az adós működése tovább nem folytatódott. Az alperes magatartását a fentiek okán nem, mint „árnyékvezetői” magatartást kellett vizsgálni.

Azt kellett értékelni, hogy az alperes a tisztsége törlését követően is az adós ügyvezetőjeként járt el. A bankszámla fölött kizárólagos rendelkezési joggal bírt, az adós mérlegét jóváhagyta, annak letétbe helyezése iránt intézkedett, a székhelyváltoztatás iránti bejegyzési kérelem tárgyában is eljárta, a taggyűlést összehívta, ott ügyvezetői minőségében is intézkedett, továbbá nem tiltakozott az ellen sem, hogy a Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettség őt terheli, a felszámolóval felvette a kapcsolatot. Mindezen körülmények azt támasztják alá, hogy a cégjegyzékből való törlését (2017. december 31. napját) követően is az adós tényleges ügyvezetőjeként járt el. Más személy ügyvezetőként a cégjegyzékbe bejegyzésre nem került, ezen körülmények miatt egyértelműen az alperes volt a felszámolás előtti utolsó ügyvezető, aki köteles volt a Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségek teljesítésére. A felelősségre vonható személyi körbe tartozónak tehát a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján, az ügyvezetői tisztsége miatt lett volna bevonható.

[32] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított keresetben – a következményeket érintően – három különböző tényállás állítható. Az első tényállás akkor valósulhat meg, amikor a vezetői feladatoknak a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyásával történő ellátásával okozati összefüggésben az adós gazdálkodó szervezet vagyona csökken. Ettől részben (a következményében) eltérő tényállás, amikor a vezető magatartása miatt a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból (tehát nem a vagyonszőkenés okából) megghiúsulhat. E tényállásra alapított kereset esetében a bíróság nem a vagyonszőkenést, hanem a felperes által megnevezett, alperes magatartásából eredő „más okot” és a hitelezői követelések teljes mértékben történő megghiúsulását vizsgálja. A harmadik tényállás szerint a jogellenes vezetői magatartás a környezeti károk elhárításának elmulasztásában nyilvánul meg. A Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében felsorolt, mulasztásokban megvalósuló magatartások nem azonosíthatóak a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében

meghatározott kártérítési felelősség alapjául szolgáló magatartásokkal, ezek a tények kizárólag a bizonyítási teher eltérő szabályainak alkalmazására nyújtanak lehetőséget.

[33] A bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdése szerint a kereseti kérelmekhez kötve van, így döntése nem terjedhet túl a felperes által érvényesített jog alapjául előadott tényeken, amelyhez a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alkalmazása szempontjából elválaszthatatlanul hozzá tartozik a vezető tisztségviselő magatartása és az azzal okozati összefüggésben álló következmény is, azaz az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tények előadása is [Pp. 7. § (1) bekezdés 8) pont és 170. § (2) bekezdés bc) pont].

[34] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el, mivel a felszámoló részére nem tett eleget iratátadási kötelezettségének, továbbá a 2018. évi beszámoló letétbe helyezését és a zárómérleg elkészítését is elmulasztotta, ennek következtében a hitelező követelésének teljes mértékben történő kielégítése 4.463.326 forint összeg erejéig megghiúsulhat, míg másodlagosan az alperes felelősségének megállapítását az adós vagyonában bekövetkezett csökkenésre alapította. A második fordulatra alapított keresetében a megjelölt mulasztás miatt a vagyonszökkenés mértékét 4.463.326 forintban a nyilvántartásba vett hitelezői igényével azonos összegben jelölte meg. A felperes tehát a kértelmét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése második és első fordulatára is alapította, és mindkét kérelemmel összefüggésben *köteles lett volna előadni* a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt *törvényi tényállást megvalósító tényeket* [Pp. 170. § (2) bekezdés cd) pont] pontosan megjelölve azt az aktív, vagy passzív magatartást, amelynek következtében a második fordulat esetében a hitelezői igények kielégítése teljes mértékben megghiúsulhatott, míg az első fordulat esetében az állított magatartással vagy mulasztással közvetlen okozati összefüggésben az adós gazdálkodó szervezet aktív vagyonában csökkenés következett be.

[35] Tévedett a felperes, amikor arra hivatkozott, hogy az alperes hitelezői érdekeket sértő magatartása – annak pontos megjelölése nélkül – csupán a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére utalással megállapítható. A felperes lényegében azzal érvelt, hogy az alperes részéről a beszámoló közzétételének, az iratátadási kötelezettség teljesítésének elmulasztása következménye, hogy nem rendelkezik semmilyen információval, ami a tényállítás alapjául szolgálhatott volna. E körben lényegében az oldalán álló bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozott.

[36] Az ítéltábla álláspontja szerint jelen esetben a felperes oldalán bizonyítási szükséghelyzet nem állt fenn, a bizonyítási szükséghelyzethez szorosan kapcsolódó állítási és így a bizonyítási szükséghelyzet feltételei adott tényállás esetében nem teljesültek.

A Pp. 187. § (1) bekezdése tartalmazza az állítási szükséghelyzet szabályát. E szerint a fél állítási szükséghelyzetben van, ha valószínűsíti, hogy a határozott tények állításához szükséges információval kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, igazolja, hogy az információ megszerzése és megtartása érdekében szükséges intézkedéseket megtette, az ellenérdekű fél bírói felhívásra sem adja meg az információt, és az ellenérdekű fél nem

valószínűsíti az a) és b) pontban foglaltak ellenkezőjét. Állítási szükséghelyzet azonban csak az ún. másodlagos tényekre vonatkozóan állhat fenn. A jogérvényesítő félnek kell tehát mindazon tényekre állítást tenni, amelyeknek az igény jogalapja szerint fenn kell állni az igény alaposságához. A BDT2021.4295. számon közzétett ügyben a bíróság hangsúlyozta, hogy önmagában a felperes információhiányos állapota nem állítási szükséghelyzet. Elsődlegesen a felek maguk kötelesek összegyűjteni és a bíróság rendelkezésére bocsátani az érvényesíteni kívánt jog megalapozásához szükséges tényeket.

Az adós volt vezető tisztségviselője felelősségének megállapítására irányuló eljárásban nem azt kell vizsgálni, hogy a hitelezői igények kielégítésének elmaradása az adós részéről miért következett be, hanem a volt vezető mögöttes felelősként jogellenes magatartásával vagy mulasztásával miként eredményezett az adósnál vagyonsökkenést, vagy más okból miként eredményezte a hitelezői követelések teljes meghíúsulását. Az állítási, illetve bizonyítási szükséghelyzet speciális törvényi tényállások, így az egészségügyi intézmények által okozott kártérítés, illetve személyiségi jogi perekben speciálisan alkalmazható. A jelen jogvita nem vonható ebbe a körbe, hiszen a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése nem valamennyi tényállási elem vonatkozásában fordítja meg a bizonyítási terhet, „csupán” abban a körben, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Ebből következően e körülményeken kívül nem mentesíti a törvény az igényérvényesítő felet a tényállítás kötelezettsége alól. A Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében foglalt mentesülési szabályok érvényesülésére ugyanakkor kizárólag a felperes tényállításai ellenében van lehetősége az alperesnek. A Cstv. 31. § (1) bekezdésében előírt kötelezettséget elmulasztó vezetőnek önmagában ez a mulasztása nem pótolja a felperesnek a hitelezői igénye kielégítésének elmaradását eredményező konkrét ügyvezetői magatartással összefüggésben álló „más ok”, vagy a vagyonsökkenést eredményező jogellenes magatartás előadását és igazolását.

[37] A Cstv. 33/A. § (5) bekezdés a felekre háruló bizonyítási kötelezettséget fordítja át az alperes terhére, azonban a bizonyítási kötelezettségre irányadó szabály alapjául szolgáló tények megvalósulása csak a bizonyítástól és nem a tényállítási kötelezettség teljesítésétől mentesíti a felperest. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a Cstv. 33/A. § intézményes felelősségátvitelt tartalmazó, a gazdasági társaság szervezetére vonatkozó egyes felelősségi szabályokat áttörő, a hitelező és a vezető tisztségviselő közötti kártérítési kötelmet keletkeztető rendelkezés, amelynek érvényesítéséhez nem elegendő, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe kerül, illetőleg az iratátadási vagy beszámoló letétbe helyezési kötelezettségét nem teljesíti. Az alperes felelősségének megállapítására okot adó kártérítési jogviszony csak konkrét, jogellenes károkozó magatartásból keletkezhet.

[38] A fentiek figyelembe vételével az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kereset alapjául szolgáló tények tekintetében a felperesnek meg kellett volna jelölnie az alperes károkozó magatartását és ezzel a magatartásával okozati összefüggésbe hozható vagyonsökkenést, illetve a vagyonsökkenésen túl mutató egyéb okot, amely miatt a hitelezői igények kielégítése meghíúsulhatott, azonban a felperes ennek megfelelő tényállítást nem adott elő. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a jogszabályok megfelelő alkalmazásával helyes indokokkal utasította el a felperes elsődleges és másodlagos keresetét.

[39] A felperes a fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 2016. és 2017. évi adós mérleg adataiból levont következtetéseivel eljárási szabálysértést követett el, figyelemmel arra, hogy az eljárásban részt vevő felek egyike sem hivatkozott ezekre az adatokra. Az adós gazdasági társaság utolsó letétbe helyezett 2017. évre vonatkozó mérlegét annak bizonyítására csatolta, hogy az alperes a tisztsége 2017. december 31-ei cégbírósági törlését követően is az adós ügyvezetőjeként járt el, tekintve, hogy a mérlegeket az alperes ügyvezetőként aláírta és gondoskodott azok letétbe helyezéséről. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az általa csatolt adósi mérlegek adatait a fizetőképesség körében is értékelte. Az adatok elemzését elvégezve pedig arra a következtetésre jutott, hogy az adós 2016. és 2017. évben megfelelő nagyságú likvid vagyonnal rendelkezett, tehát a fizetőképessége nem volt veszélyben. A mérlegadatok alapján nem fogadta el a felperes által megjelölt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjaként a 2016. június 15. napját, az alperes elismerésére tekintettel az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját 2018. február 28. napjában állapította meg.

Álláspontja szerint az adatok értékelése során is tévedett az elsőfokú bíróság, mert azt figyelmen kívül hagyta, hogy a mérlegben a hitelezői követelését az adós nem tüntette fel. E körben a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség időpontjának megállapítására is csak akkor van szükség, ha ezzel az időponttal össze lehet vetni a vezető tisztségviselőnek felróható konkrét magatartás tanúsításának időpontját. Ismételten azt emeli ki, hogy mivel a felperes nem állított olyan konkrét magatartást vagy mulasztást az alperes részéről, amivel a felelősségi következményt ok-okozati összefüggésbe lehetne hozni, a mérlegadatok vizsgálatának – és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontjának – nem volt jelentősége az ügy eldöntése szempontjából.

[40] A kereset jogalapját [Pp. 7. § (1) bekezdés 8) pont] a meghatározó anyagi jogot közvetlenül keletkeztető, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tények megjelölésének (kereseti tényállítás) hiányossága folytán a másodfokú bíróság kizárólag azt állapíthatta meg, hogy a felperest az általa érvényesített jog nem illeti meg, ennek következtében az elsőfokú ítélet megalapozott.

[41] A kereset elutasítása következtében a felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint mivel a másodfokú eljárásban az alperes oldalán költség felmerülése nem volt megállapítható, a felperes köteles viselni saját másodfokú eljárásban felmerült költségeit, a pervesztes felperes az Itv. 62. § (1) bekezdés v) pontja alapján fennálló illetékfeljegyzési joga folytán a 48.000 forint fellebbezési eljárási illetékből lerótt 36.000 forinton felül 12.000 forint le nem rótt illeték megfizetésére köteles.

Budapest, 2022. december 7.

dr. Volein Anna s.k.
Judit s.k.

a tanács elnöke

dr. Kovács Mária s.k.

előadó bíró

dr. Bleier

bíró

A kiadmány hitelével: